

Schoolveiligheidsplan
Basisschool de Zeppelin
2018-2019

1. Visie op schoolveiligheid

Wij streven ernaar een veilige en vertrouwde sfeer te creëren in school. Het is belangrijk dat kinderen met plezier naar school gaan en dat alle kinderen tot hun recht komen. Dit geldt ook voor de leerkrachten en het ondersteunend personeel. Wij proberen dit te bereiken door regels te stellen en door discriminatie en pesten tegen te gaan. Bewustwording van je eigen handelen en de gevolgen daarvan is een onderwerp dat in de klassen steeds vaker terugkomt. O.a. via de leerling vragenlijsten en observatielijsten van ZIEN (ParnasSys) houden wij de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in het oog. Zodra wij merken dat kinderen zich niet veilig en vertrouwd voelen, ondernemen wij, in overleg met de ouders, actie. Omdat het gedrag op school en thuis een wisselwerking heeft, verwachten wij van ouders hetzelfde. Als ouders thuis constateren dat de school niet veilig is voor het kind, horen wij dit graag.

Fysiek moet de school ook veilig zijn. Hiervoor is arbobeleid op Stichtingsniveau vastgesteld.

2. Wat verstaan we onder een veilige school?

De school moet een plek zijn waar rust heerst, waar leerlingen, personeel en ouders/verzorgers zich thuis voelen en zich veilig weten en waar alle betrokkenen respectvol, prettig en vriendelijk met elkaar omgaan. Dat betekent concreet:

- voor leerlingen:

- niet pesten of gepest worden;

- jezelf mogen en kunnen zijn;

- de lessen kunnen volgen zonder dat je wordt lastiggevalen;

- weten dat geweld en (seksuele) intimidatie uit den boze zijn;

- bij iemand terecht kunnen als er problemen zijn;

- serieus genomen worden door personeelsleden en overige medewerkers

- voor ouders/verzorgers:

- erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen graag naar school gaan;

- weten dat er geen bedreigingen voorkomen;

- een open oor vinden voor problemen;

- weten dat signalen worden opgepakt en problemen aangepakt

- voor personeel en andere medewerkers:

- met respect bejegend worden door leerlingen, ouders/verzorgers, collega's;

- weten dat problemen worden aangepakt;

- ergens terecht kunnen met signalen;

- duidelijkheid over wat er gebeurt bij calamiteiten

- voor de omgeving/de buurt:

- geen overlast van leerlingen die rond de school hangen;

- tegengaan van vandalisme, vervuiling of diefstal;

- weten dat leerlingen worden aangesproken op hun gedrag;

- een aanspreekpunt voor suggesties of eventuele klachten;

- signalen worden opgepakt en problemen aangepakt.

3. Organisatie van schoolveiligheid

Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het bestuur (Stichting Flore), de directie, de leerkrachten en andere medewerkers, de ouders én de leerlingen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de veiligheid op de basisschool. Zij zorgt ervoor dat de randvoorwaarden in orde zijn zodat het opzetten en uitvoeren van een goed veiligheidsbeleid mogelijk is. De directie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Alle personeelsleden volgen nascholing bij Augeo: meldcode kindermishandeling en pesten. De leerkrachten en andere medewerkers voeren het veiligheidsbeleid uit in hun dagelijkse omgang met kinderen en ouders. Zij leggen bijvoorbeeld de schoolregels uit of

spreeken leerlingen aan op hun gedrag. Ze melden onveilige situaties in en om de school, signaleren ongelukken en zorgen voor een continue aandacht voor de fysieke veiligheid en veilig gedrag.

De leerlingen tonen het veilige gedrag door te handelen naar school- en klassenregels. Ook zij kunnen onveilige situaties en ongelukken melden.

De ouders zijn d.m.v. de medezeggenschapsraad en de oudercommissie betrokken bij de schoolveiligheid. De ouders kunnen onveilige situaties melden en zij dragen mede zorg voor de veiligheid in en om de school.

4. Taakverdeling m.b.t. schoolveiligheid

1. De veiligheidscoördinator: Alma Beers
2. Vertrouwenspersoon op school: Nanda Smit
3. Extern vertrouwenspersoon: R. Musman van de Onderwijsbegeleidingsdienst Noord-west Holland
4. Extra aanspreekpersoon pesten: Alma Beers
5. Intern begeleider: Nanda Smit
6. leerkracht SEN Gondel: Marion Wijsma
7. Bedrijfshulpverleners: Stendert de Wit, Marielle Apeldoorn, Yvonne van der Deure, Carolien Smorenberg
8. Hoofd-bedrijfshulpverlener: Stendert de Wit
9. EHBO-er: Carolien Smorenberg
10. Arbo-coördinator: Jorinde Rutte
11. Uitvoerder RI&E: Stichting Flore
12. Keuring speeltoestellen: Stichting Flore

5. Sociale veiligheid:

In de missie op veiligheid staat beschreven dat wij willen dat kinderen met plezier naar school gaan en dat alle kinderen tot hun recht komen. Wij geloven ook dat kinderen die zich prettig voelen, beter en makkelijker kunnen leren. Elk kind moet ook het gevoel hebben dat het erbij hoort, dat het er toe doet en dat het zich veilig voelt. Daarom besteden we veel aandacht aan het welbevinden van kinderen. De leerkrachten werken voortdurend aan een positieve sfeer in de groep en zorgen voor een goede relatie met elk kind. We geven zoveel mogelijk positieve feedback en we proberen vooral de aandacht te leggen op wat wel goed gaat i.p.v. op wat er nog niet goed gaat. We werken aan het vergroten van het zelfvertrouwen en het gevoel competent te zijn. We gebruiken hiervoor de methoden en Taakspel en Goed gedaan. Soms is extra begeleiding op sociaal-emotioneel gebied noodzakelijk voor de gepeste leerling of voor de pester. Hiervoor kunnen deze leerlingen de Gondel bezoeken. Dit is een aparte setting in de school.

Met behulp van een wat-is-er-gebeurd-brief maken we gedrag voor kinderen inzichtelijk en proberen we de focus te leggen op gewenst gedrag i.p.v. ongewenst gedrag. Tijdens het speelkwartier dragen de leerkrachten een hesje om de zichtbaarheid voor kinderen te vergroten. Wanneer zij de leerkracht nodig hebben, is deze snel voor hen te zien.

5.1 Taakspel

Door het spelen van Taakspel leren kinderen om zich beter aan de klassenregels te houden. Het doel hierbij is om beginnend probleemgedrag bij kinderen in een vroeg ontwikkelstadium te verminderen en om te buigen naar positiever gedrag. Omdat onrustig en storend gedrag afneemt, kunnen de leerlingen en de leerkracht ook efficiënter en taakgerichter werken. Leerlingen spelen Taakspel in teams tijdens de reguliere lessen of activiteiten. De leraar en de leerlingen bespreken welke klassenregels er tijdens Taakspel gelden. De teams krijgen punten. Wanneer ze voldoende punten overhouden, komen ze in aanmerking voor de - vooraf besproken - beloning. De leerlingen stimuleren elkaar om zich aan de regels te houden. De leraar geeft tijdens het spelen van Taakspel complimenten en negeert ongewenst gedrag. Er ontstaat meer structuur in de klas: de nadruk ligt op het gewenste gedrag en de leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen gedrag.

De Erkenningscommissie Interventies van het Nederlands Jeugdinstituut heeft Taakspel erkend op het hoogste niveau; 'Effectief volgens sterke aanwijzingen'.

Daarnaast heeft de commissie anti-pestprogramma's van het Nederlands Jeugdinstituut Taakspel goedgekeurd als anti-pestprogramma.

De intern begeleiders hebben een Taakspelcertificaat behaald waarmee zij zelf collega's kunnen begeleiden, zodat deze een Taakspelcertificaat kunnen halen.

De leerkrachten training wordt door een schoolbegeleider of ambulant begeleider gegeven. Alle leerkrachten hebben een licentie Taakspel behaald of zijn bezig om deze te halen. De scholing hiervoor wordt gevolgd bij Onderwijs Begeleidingsdienst.

Herhaling van de scholing Taakspel vond schooljaar 2017-2018 plaats onder leiding van OinO-advies.

5.2 Goed gedaan

Goed gedaan is een lesmethode voor groep 1 t/m 8 waarmee we kinderen leren respectvol om te gaan met elkaar. De methode geeft op een eigentijdse en positieve manier uitleg over gevoelens en gedrag. Goed gedaan gebruikt preventieve methodes uit de professionele hulpverlening. Ingewikkelde inzichten zijn vertaald naar eenvoudige begrippen en concreet gedrag.

Aan het begin van het jaar krijgen de ouders een brief met uitleg over Goed gedaan!. Daarnaast heeft elke les een ouderbrief met informatie over de les en tips voor thuis. Daarop is ook de zo-doen-we-dat-kaart afgedrukt. Met het zorgformulier kunnen ouders extra bij de lessen worden betrokken.

Goed gedaan! is een methode voor de hele school. Er zijn 16 lessen per jaargroep, met dezelfde onderwerpen voor groep 1 t/m 8. De lessen zijn steeds afgestemd op de leeftijd van de kinderen. Schoolbreed worden dezelfde woorden en termen gebruikt. Daardoor kunnen op het schoolplein eenduidige instructies geven bij plagerijen, ruzies en ander ongewenst gedrag. In de lessen werken de kinderen 8 schooljaren lang aan 12 sociaal-emotionele competenties. Elke competentie heeft zijn eigen leerpad met inzichten en vaardigheden. De kinderen werken in concrete stapjes, die centraal staan in alle activiteiten en opdrachten.

5.3 De Gondel (zie bijlage beleidsplan Gondel)

De Gondel is een aparte setting bij ons op school voor meer- en hoogbegaafdheid en voor kinderen die sociaal emotioneel (SE) sterker moeten worden. Kinderen die worden gepest of die zelf pesten kunnen hier extra worden begeleid. Zij werken dan aan de onderstaande doelen:

- Het kunnen reflecteren van zichzelf;
- Ontwikkelen van zelfvertrouwen;
- Weerbaar zijn;
- Zich kunnen beheersen;
- Je kunnen inleven en verplaatsen in anderen;
- Samen spelen en werken;
- Kunnen omgaan met verschillen;
- Bewust keuzes maken;

5.4 Wat-is-er-gebeurd-brief

Wanneer kinderen niet luisteren, zich niet aan de school- of klassenregels houden of ruzie hebben, vullen kinderen en leerkracht een wat-is-er-gebeurd-brief in. Het doel hierbij is inzichtelijk te maken voor de leerling wat er niet goed ging en welk (positief) gedrag er wel wordt verwacht. Soms vullen de omstanders van een incident ook een brief in zodat de leerkracht een beter beeld kan krijgen van het incident. De brief wordt in gescand en bewaard in het leerling administratiesysteem (ParnasSys). De brief gaat mee met de leerling naar huis zodat ouders ook geïnformeerd zijn. Voor kleine incidenten is het genoeg om alleen de brief mee te geven. Bij grotere incidenten worden de ouders gebeld en indien nodig uitgenodigd voor een gesprek. In het geval van pesten kan er ook gebruik gemaakt worden van de wat-is-er-gebeurd-brief. Dit is echt nooit het enige wat de school aan pesten wil doen. Zie hiervoor hoofdstuk 5.6 e.

5.5 Bouwen aan een fijne groep

a Monitoring

De leerlingen van groep 7 en 8 vullen de online vragenlijsten van ZIEN (ParnasSys) in waarmee de school inzicht krijgt hoe de leerlingen de school ervaren en of ze het naar de zin hebben. De monitoring bestaat uit drie vragenlijsten: de veiligheidsbeleving, sociale vaardigheden en leer- en leefklimaat. De uitkomsten van de vragenlijsten worden besproken in de bouw en met de intern begeleider. De veiligheidscoördinator gebruikt de lijsten om te zien of er op schoolniveau extra aandacht moet worden besteed aan een specifiek onderwerp.

b Start van het schooljaar

In de eerste weken van het schooljaar worden in alle groepen diverse groepsactiviteiten ondernomen speciaal bedoeld om te bouwen aan een fijne sfeer en een goed groepsgevoel. Daarnaast worden de klassenregels en schoolregels met elkaar besproken en wordt het formulier “omgangsafspraken” opnieuw doorgenomen. Na ongeveer acht weken is er een veilige omgeving voor kinderen gecreëerd waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Na twee maanden volgt een evaluatie in de bouw. Van de leerkracht wordt verwacht dat zij de principes van het boek “Grip op de groep” kennen en toepassen. Zie de borgingscel “Groepsvorming” van Bouwen aan een adaptieve School (BAS).

c Lessen Goed gedaan

Wij geven (preventieve) lessen uit de methode Goed gedaan om kinderen respectvol met elkaar om te laten gaan. Onderwerpen in de methode zijn bijvoorbeeld : “grapje, plagen pesten”, “wennen”, “samen een groep” en “blij met jezelf”. Ook wordt er gewerkt aan kennis, houding en vaardigheden van leerlingen over pesten.

d Communicatie

Ouders worden geïnformeerd over lessen Goed gedaan d.m.v. de ouderbrief.

5.6 Pesten

a. Wat is pesten?

Experts hebben pestgedrag als volgt omschreven: ‘Een leerling wordt gepest of tot slachtoffer gemaakt wanneer hij of zij herhaaldelijk en langdurig wordt onderworpen aan negatieve, antisociale of agressieve handelingen van één of meer medeleerlingen’ (Dan Olweus, 1993).

Pesten heeft altijd de volgende kenmerken:

- het komt herhaaldelijk voor, over een langere periode;
- een kind doet een ander met opzet kwaad;
- het gedrag van de pester kan leiden tot psychische of fysieke schade voor het slachtoffer;
- er is een verschil in macht tussen pester en slachtoffer: het slachtoffer kan zichzelf niet goed verdedigen

Pesten komt veel voor op scholen. Uit onderzoek blijkt dat:

- In iedere basisschoolklas in Nederland gemiddeld twee kinderen structureel worden gepest.
 - Jongens en meisjes even vaak slachtoffer worden van pesten.
 - Jongens vaker pester zijn dan slachtoffer.
 - Veel leerlingen die pesten, zelf ook worden gepest en andersom.
 - Uitschelden het meest voorkomt, daarna buitensluiten en iemand opzettelijk pijn doen (1)
 - Meisjes vaker relationeel gepest worden en jongens meer direct (2)
 - Pesten het meest voorkomt in de overgangsperiode van de basisschool naar de middelbare school. In deze periode is status in de groep het belangrijkste, in vergelijking met andere leeftijdsfasen (3)
 - Een op de vijf kinderen in Nederland het slachtoffer is van cyberpesten (4)
1. *Sijbers, R., Fettelaar, D., Wit, W. de & Mooij, T. (2014). Sociale veiligheid in en rond scholen. ITS, Radboud Universiteit Nijmegen.*
2. *Olweus, D. (2003). A profile of bullying at school. Educational Leadership, 60(6), p.12-17.*
3. *Pellegrini, A. D. (2002). Bullying, victimization, and sexual harassment during the transition to middle school. Educational Psychologist, 37, p. 151-163.*
4. *Een op de vijf kinderen in Nederland het slachtoffer is van cyberpesten (Motivaction, 2014).*

|

b. In de onderbouw

Wanneer er met jonge kinderen wordt gesproken over pesten, zullen zij zich meer richten op het herkennen van agressief gedrag of de baas willen zijn dan op herhaaldelijk pestgedrag. Bij jonge kinderen ondersteunen we op school vooral de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Kinderen van vier jaar oud zijn in staat te begrijpen waarom een ander een emotie toont, bijvoorbeeld waarom iemand

verdrietig is. Ze ontwikkelen het besef dat ze met hun eigen gedrag de emoties van anderen kunnen beïnvloeden. De nadruk ligt vooral op het leren kennen van de groep, het herkennen van emoties, samenwerken met een ander en inleven in de gevoelens van een ander. In de onderbouw hebben het niet over pesten maar meer over hoe we met z'n allen wat kunnen doen wanneer iemand het niet naar de zin heeft in de klas. Ook in deze groepen wordt er gewerkt met de methoden Taakspel en Goed Gedaan.

c In de bovenbouw

In de bovenbouw (groep 5-8) hebben we onze omgangsregels tegen pesten omschreven in het formulier "omgangsafspraken". Onze belangrijkste regel is: "Je mag elkaar niet storen door je gedrag, houding en woordgebruik." Deze regel is vertaald naar 10 punten voor goed samen spelen en samen werken.

1. Pesten is nooit een spelletje, samen spelen is veel leuker.
2. Als je ziet dat iemand gepest wordt, doe er dan wat aan.
3. Bied je excuus aan als je iemand gepest hebt en maak het weer goed; je kunt ook vrienden worden.
4. Denk na bij wat je doet.
5. Praten kan helpen.
6. Houd het stoeien leuk en ga niet door als iemand het niet meer leuk vindt
7. Ga bij problemen naar de juf of de meester; als dat niet lukt ga dan naar de directeur.
8. Laat kinderen die niet met je willen spelen, met rust.
9. Laat een ander niet in de steek en kom op voor een ander die in de knel zit.
10. Heel veel dingen zijn niet goed om te doen en mogen dus niet op school: treiteren, schoppen, slaan, spugen, vechten, schelden, iets van een ander verstoppen of afpakken, uitlachen, over iemand roddelen, iemand uitlachen om de kleding, het uiterlijk of de huidskleur d.w.z. discrimineren.

d Signalering

Wanneer pesten op tijd gesignaleerd wordt, is er veel verdriet van de gepeste te voorkomen. Het is echter niet altijd makkelijk om pesten te signaleren. Daar zijn meerdere redenen voor:

- Pesten kan een complex groepsproces zijn waarbij leerlingen meerdere rollen hebben. Pesters worden ondersteund door meelopers, versterkers of assistenten. Soms worden slachtoffers van pesters door anderen verdedigd maar er zijn ook buitenstaanders die niet ingrijpen bij pesten en soms zelfs weggijken. Rollen van kinderen kunnen ook wisselen. Zo kan de pester zelf een slachtoffer worden of andersom.
- Pesters die pesten om hun status te verhogen en die alleen pesten op de momenten dat leerkrachten / volwassenen het niet zien.
- Er zijn vele vormen van pesten. Schoppen en slaan is bijvoorbeeld makkelijk te zien net zoals spullen afpakken of vernielen en verbaal pesten zoals uitschelden of beledigen. Roddelen en buitensluiten is moeilijker te zien. Ook online pesten wordt minder snel door anderen opgemerkt. Om pesten toch in beeld te brengen maken we gebruik van het monitoringsinstrument van ParnasSys: ZIEN.

Monitoringsinstrument ZIEN:

Er zijn twee leerling vragenlijsten beschikbaar, die los van elkaar in te vullen zijn: de vragenlijst Leer- en leefklimaat en de vragenlijst Sociale vaardigheden.

De eerste vragenlijst bevraagt de onderdelen betrokkenheid en welbevinden.

Daarnaast bevat de vragenlijst ook stellingen met betrekking tot de categorieën relatie, andere kinderen, autonomiebeleving, pestbeleving en pestgedrag.

De vragenlijst Sociale vaardigheden bevraagt de vaardigheden die opgedeeld zijn in de twee onderdelen ruimte nemen en ruimte geven. Leerlingen uit groep 5-8 kunnen de vragenlijsten digitaal invullen. Dat gebeurt via een portaal. De leerling krijgt één voor één de stellingen te zien in willekeurige volgorde. De stellingen zijn positief geformuleerd, met uitzondering van de stellingen die betrekking hebben op pestbeleving en pestgedrag. De leerling reageert door te klikken op één van de vier antwoordmogelijkheden. Om de leerlingen te helpen met het interpreteren van de stellingen, is er vaak een toelichting beschikbaar.

Aanspreekpunt pesten: Kinderen die gepest worden kunnen terecht bij hun eigen groepsleerkracht. Er is ook een extra aanspreekpunt waar kinderen (of ouders) terecht kunnen. Kortgezegd is een aanspreekpunt verantwoordelijk voor het opvangen van de (ouders van de) gepeste leerling. Samen brengen ze de situatie in kaart en de mogelijke acties gericht op het oplossen van de pestsituatie. Daarbij verwijst en begeleidt het aanspreekpunt pesten eventueel naar andere medewerkers binnen of buiten de school. Een aanspreekpunt pesten is laagdrempelig en daarom bij voorkeur een bekend gezicht in de school. In de school hebben wij een filmpje opgenomen dat we in alle klassen hebben laten zien. In dit filmpje vertelt posters opgehangen om duidelijk te maken dat juf Alma het aanspreekpunt is.

Signalen die kunnen duiden op pestgedrag:

- kind is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route
- kind wil graag naar school gebracht worden en wil niet zelfstandig fietsen of lopen
- kind wil om onduidelijke redenen thuis blijven
- kind is 's ochtend "ziek" wanneer het naar school moet
- kind komt thuis met vieze of kapotte kleding, spullen etc
- kind is vaak spullen kwijt - kind is vaak geld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt geld (om het aan de pester te geven)
- kind is teruggetrokken, stil en lijkt zijn zelfvertrouwen kwijt te zijn
- kind is gespannen en angstig
- kind is eetlust kwijt of zegt dat het eten niet smaakt
- kind heeft nachtmerries of huult zichzelf in slaap
- kind heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen
- kind is chagrijnig, snel boos of lastig
- kind is vaak alleen, brengt geen vriendjes mee naar huis
- kind weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft onverklaarbare verklaringen voor gedragsveranderingen.

e Vervolgstappen

Er zijn meerdere signalen die kunnen duiden op pesten. Wanneer ouders en/of leerkrachten deze signalen signaleren, is het belangrijk dat de leerkracht en ouders gesprekken voeren met elkaar en met het kind. Wanneer het echt om pesten gaat, moet er zo snel mogelijk actie worden ondernomen. In de meeste gevallen zal de leerkracht met de gepeste leerling (of diens ouders) praten om een beeld te krijgen van wat er is gebeurd, hoe lang het pesten al duurt en wie er bij betrokken zijn. De leerkracht maakt hiervan een notitie in het leerling administratiesysteem ParnasSys. De leerkracht zal meehelpen om het pesten te laten stoppen door een of meer van de onderstaande punten in te zetten:

- door een gesprek met de pester om grenzen aan te geven en te wijzen op consequenties van pestgedrag (bv brief van de strafprocedure), ondertekende

formulier omgangsafspraken erbij pakken

- de ouders van de pesters op gesprek te vragen
- wat-is-er-gebeurd-brief laten invullen
- in de klas duidelijk te grenzen aan geven en te wijzen op een groepsverantwoordelijkheid waarbij we met elkaar zorgen dat pesten stopt
- zorgen voor een steungroep van andere kinderen die het gepeste kind kunnen helpen of steunen
- te wijzen op het extra aanspreekpunt voor pesten (juf Alma)
- de pester en of de gepeste aan te melden bij juf Marion van de Gondel
- melden bij de intern begeleider
- melden bij de directeur of Veiligheidscoördinator
- De intern begeleider kan externe hulp inroepen